

ONTMOETING EN GESPREK MET ANNA BIJNS

vooral wat haalt het nog uit? Van die copij, van al die vliegende blaadjes, die dunne papiertjes waarmee ik den vloed van kettersche boeken, die stortgolf van dwaze lectuur en godgeklaagde onnoozelheden, heb willen stuiten, wat leeft daar nog aan? Gij die mij leest voor eigen plezier en niet voor studie, zeg mij dat.

Veertig jaar verkeer in schoollokalen en een stilte van haast vier eeuwen hadden aan haar stem een onmiskenbaar gezag gegeven. Ik kon mij met geen couplet uit haar werken redden en moest kleur bekennen.

— Anna, zei ik langzaam en voorzichtig, Anna, men zou inderdaad op eerste zicht niet denken dat er nog iets aan uw werk leeft. Na uw dood werd het nog herhaaldelijk uitgegeven en het behoorde tot het geestelijk bezit van de contra-reformatie. Ook de Latijnsche vertaling die Eligius Eucharius van uw verzen maakte, heeft uw faam veel goed gedaan. Voor een dichter is een vertaling lijk een gekleede jas, het wijzigt grondig zijn gedaante, het situeert hem. Maar daarna hebt gij eeuwen moeten wachten tot de heeren Bogaers en Van Helten uw gedichten weer toegankelijk zouden maken. Dat is nu haast zestig jaar geleden en hun boeken zijn alweer onvindbaar. Hier en daar sluipt een strophe of een gedicht van u een bloemlezing binnen, en een paar jaar geleden heeft Anton van Duinkerken warme, waardeerende en enthustiaste dingen over u geschreven, die u moeten verheugd hebben indien. . . .

— Gijlie noemt dat litteraire kritiek, niet waar? onderbrak Anna. Alice Nahon, die plezierige kanarievogel der huiselijke lyriek, heeft me daarvan verteld. Ik heb die complimenten gelezen en vermits ik er op aarde weinig kreeg, nam ik die met een zekere curiositeit in ontvangst. Hij meent het goed, die jongen. Ik mag hem wel, hij noemt een kat een kat en hij zegt niet met een deftig pruimenmondje „een vrouw van verdachte zeden of van weinig aanbevelenswaardig gedrag”, als het woord „hoer”, kort en somber, voor de hand ligt. Ik heb ook altijd een hekel gehad aan dat om den pot draaien. Maar nu kreeg ik nog geen antwoord op mijn vraag: leef ik nog? wat leeft er aan mij? waarom?

— Gij leeft, Anna, zei ik weer. Enkel een paar koppige liefhebbers zooals ik en een paar geleerden lezen u nog, maar gij leeft. Ik heb uw boeken maar open te slaan en te lezen opdat uw lange strophen — ze zijn me te lang en ze breken haast altijd in het midden door — weer beginnen te kraken van woest geweld tegen den vijand, opdat weer uw gedachte en gevoel, uw hartstocht, dat brandende braambosch, ons weer zou verblinden en vervoeren. Niemand die u hoort ontsnapt aan u, Anna, gij dwingt eerbied af en een ruwe liefde. Uw stem klinkt soms rauw en als gescheurd door de onmacht van een leed dat onoverzienbaar was in uw tijd. Gij roeit stroomopwaarts tegen een bergstroom, tegen